

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет педагогічної освіти та соціальної роботи
Кафедра спеціальної та інклюзивної освіти

СИЛАБУС

вибіркового освітнього компонента

«Арттерапевтичні технології в закладах інклюзивної освіти»

підготовки магістра

спеціальності 016 Спеціальна освіта

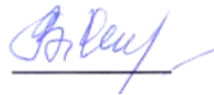
освітньо-професійної програми Корекційна психопедагогіка (олігофренопедагогіка)

Силабус освітнього компонента «Арттерапевтичні технології в закладах інклюзивної освіти» підготовки магістра галузі знань 01 Освіта / Педагогіка, спеціальності 016 Спеціальна освіта, за освітньо-професійною програмою «Корекційна психопедагогіка (олігофренопедагогіка)»

Розробник: Мацюк Зоряна Сергіївна, доцент кафедри спеціальної та інклюзивної освіти, кандидат філологічних наук, доцент

Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми

Валентина СЕРГЕСЬВА

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри спеціальної та інклюзивної освіти

протокол № 2 від 12 вересня 2023 р.

Завідувач кафедри:

Ірина КУЗАВА

I. Опис освітнього компонента

Таблиця 1

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній рівень	Характеристика освітнього компонента
Денна форма навчання	Галузь знань <u>01 Освіта/Педагогіка</u> Спеціальність <u>016 Спеціальна освіта</u> Освітньо-професійна програма Корекційна психопедагогіка (олігофренопедагогіка) Освітній рівень: другий (магістерський)	Вибіркова
Кількість годин/кредитів <u>120/4</u>		Рік навчання 2
ІНДЗ: €		Семестр 3-ий
		Лекції 10 год.
		Практичні (семинарські) – 14 год.
		Лабораторні – год.
		Індивідуальні – год.
	Самостійна робота – 88 год.	
	Консультації – 8 год.	
	Форма контролю: залік	
Мова навчання		Українська

II. Інформація про викладачів

ППП: Мацюк Зоряна Сергіївна

Науковий ступінь: кандидат філологічних наук

Вчене звання: доцент

Посада: доцент кафедри спеціальної та інклюзивної освіти

Контактна інформація: +380663727954, Maciuk.Zoriana@vnu.edu.ua,
Zoriana_Matsiuk@ukr.net

Дні занять: <http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi?n=700>

III. Опис освітнього компонента

1. Анотація курсу

Силабус освітнього компонента (далі – ОК) «Арттерапевтичні технології в закладах інклюзивної освіти» є вибірконим документом Волинського національного університету імені Лесі Українки, який розроблено кафедрою спеціальної та інклюзивної освіти на основі освітньо-професійної програми підготовки здобувачів вищої освіти відповідно до навчального плану для галузі знань 01 Освіта/Педагогіка, спеціальності 016 Спеціальна освіта денної форми навчання. Силабус укладено згідно з вимогами Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи (ЄКТС).

Визначає обсяги знань, що зазначені в освітній програмі та які повинен опанувати здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти; алгоритм вивчення навчального матеріалу освітнього компонента; необхідне методичне забезпечення; складові та технологію оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти.

Для засвоєння освітнього компонента використовують базові знання, вміння і навички з педагогіки, психології, естетики, методики навчання дітей із психофізичними порушеннями. Це стає запорукою інтегративного поєднання різних ОК та дає змогу створити цілісну систему знань цього предмета.

2. Пререквізити вивчення ОК: «Дидактика інклюзивної освіти», «Теорія і практика інклюзивного виховання», «Доступність і універсальний дизайн у закладах спеціальної та інклюзивної освіти», «Риторична майстерність корекційного педагога».

Постреквізити вивчення ОК: виробнича (адміністративно-управлінська) практика у закладах з інклюзивним навчанням, навчальна (організаційно-методична) практика у закладах з інклюзивним навчанням, переддипломна практика.

3. Мета і завдання освітнього компонента

Мета ОК – засвоєння здобувачами освіти базових знань, формування у майбутніх фахівців систематизованих уявлень, практичних умінь володіти історією розвитку та становленням арттерапії; формування уявлення про основні напрямки, види та психологічні механізми арттерапії.

Завдання ОК:

- застосовувати знання у практичних ситуаціях;
- використовувати інформаційні та комунікаційні технології;
- розуміти важливість застосування арттерапевтичних технологій в корекційно-реабілітаційному процесі;
- спонукати до почуття прекрасного засобами арттерапевтичних технологій;
- розвиток і збагачення емоційно-естетичного досвіду під час сприймання навколишнього світу в художньо-практичній діяльності;
- створення та інтерпретація власних творів образотворчого мистецтва та художньої творчості.

4. Результати навчання (компетентності)

Відповідно до освітньо-професійної програми «Корекційна психопедагогіка (олігофренопедагогіка)» у результаті вивчення ОК «Арттерапевтичні технології в закладах інклюзивної освіти», у здобувачів вищої освіти необхідно сформувати такі **компетентності**:

Інтегральна компетентність (ІК): Здатність розв'язувати складні задачі дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері спеціальної та інклюзивної освіти.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК-3. Здатність працювати в команді.

ЗК-4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК-7. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК-8. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.

ЗК-9. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК-10. Здатність до проведення досліджень на відповідному рівні.

СК-4. Здатність ефективно взаємодіяти з батьками, колегами, іншими фахівцями у процесі психолого-педагогічного супроводу дитини з особливими освітніми потребами на засадах партнерства.

СК-5. Здатність приймати ефективні рішення у складних і непередбачуваних умовах, адаптуватися до нових ситуацій професійної діяльності.

СК-6. Здатність оцінювати межі власної фахової компетентності, приймати рішення та продовжувати навчання та/або підвищення професійної кваліфікації відповідно до наявних потреб і запитів.

СК-7. Здатність до організації освітнього процесу у спеціальних закладах дошкільної і загальної середньої освіти з використанням сучасних засобів, методів, прийомів, технологій.

СК-10. Здатність розробляти і реалізовувати наукові та/або освітні проекти у сфері спеціальної та інклюзивної освіти.

Результати навчання (РН):

РН 2. Здійснювати дослідження та/або провадити інноваційну діяльність з метою отримання нових знань, створення нових та удосконалення традиційних технологій викладання і супроводження та в ширших мультидисциплінарних контекстах.

PH 9. Вільно спілкуватись усно і письмово українською та іноземною мовами при обговоренні професійних питань, досліджень та інновацій в сфері спеціальної та інклюзивної освіти.

PH 10. Відшукувати необхідні дані в науковій літературі, базах даних та інших джерелах, аналізувати та оцінювати ці дані.

PH 12. Організовувати та здійснювати методичний супровід процесу навчання, виховання й розвитку дітей з особливими освітніми потребами в умовах спеціальних закладів освіти та інклюзивного освітнього середовища.

PH 14. Створювати та реалізовувати наукові розробки та/або освітні проєкти, спрямовані на підвищення якості організації освітнього середовища для дітей з особливими освітніми потребами.

Soft skills (т. зв. «м'які навички», «соціальні навички», «універсальні навички» чи «навички успішності»): навички комунікації; здатність брати на себе відповідальність; вміння налагоджувати міжособистісні контакти; працювати в команді; розуміння важливості дедлайнів; здатність логічно і системно мислити; креативність; вміння прогнозувати, гнучкість, швидка адаптація до змін тощо.

Методи навчання: загальнонаукові й психолого-педагогічні методи; сучасні методи корекційного навчання: теоретико-інформаційні, практико-операційні, пошуково-творчі, методи організації самостійної роботи, контрольні-оцінювальні; традиційні та нетрадиційні методи навчання. Зокрема: 1) словесні (бесіда, розповідь, пояснення, диспут); наочні (демонстрація, ілюстрація); практичні (вправа, практична робота) (за джерелом інформації); 2) індукція, дедукція; традукція (за логікою викладу); 3) пояснювально-ілюстративні, репродуктивні, проблемний виклад, частково-пошукові, дослідницькі (за рівнем пізнавальної активності); 4) методи оволодіння знаннями, формування умінь і навичок, застосування отриманих знань, умінь і навичок (за основними дидактичними завданнями, які необхідно вирішувати на конкретному етапі навчання); 5) інтерактивні методи тощо.

5. Структура освітнього компонента

Таблиця 2

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ	Сам. роб.	Конс.	Форма контролю/Бали
Змістовий модуль 1. Арттерапія як сучасний метод інтеграції дітей у закладах інклюзивної освіти						
ТЕМА 1. Історія розвитку та становлення арттерапії	12	1	1	10	-	ДС, РМГ, ІРС, Т / макс. к-сть балів за практ. заняття - 8
ТЕМА 2. Структурні та функціональні характеристики арттерапії	13	1	2	10	-	ДС, РМГ, ІРС, Т / 8
ТЕМА 3. Найпоширеніші напрямки та види арттерапії	13	1	2	10	-	ДС, РМГ, ІРС, Т / 8
ТЕМА 4. Психологічні механізми і теорії арттерапії	12	1	1	10	-	ДС, РМГ, ІРС, Т / 8
ТЕМА 5. Арттерапевтичний простір	11	1	2	8	-	ДС, РМГ, ІРС, Т / 8
Разом за модулем 1	61	5	8	48	-	40
Змістовий модуль 2. Психолого-корекційні механізми арттерапії						
ТЕМА 6. Діагностичні можливості арттерапії	12	1	1	10	-	ДС, РМГ, ІРС, Т / 8
ТЕМА 7. Робота з малюнком в індивідуальному і груповому режимі	9	1	1	5	2	ДС, РМГ, ІРС, Т / 8
ТЕМА 8. Використання	15	1	2	10	2	ДС, РМГ, ІРС, Т / 8

проективних оздоровчих методик						
ТЕМА 9. Арттерапія дітей з особливими освітніми потребами	9	1	1	5	2	ДС, РМГ, ІРС, Т / 8
ТЕМА 10. Діагностичні можливості арттерапії	14	1	1	10	2	ДС, РМГ, ІРС, Т / 8
Разом за модулем 2	59	5	6	40	8	40
Разом за 2 модулі						80
ІНДЗ						20
Всього годин/Балів	120	10	14	88	8	100

Примітки: ^{1/} Moodle, Zoom – може застосовуватися одна з платформ або їхній симбіоз для здобувачів освіти з індивідуальним планом навчання та/або під час реалізації освітнього процесу в Університеті в дистанційному режимі, відповідно до Положення про електронний курс навчальної дисципліни у Волинському національному університеті імені Лесі Українки, Положення про дистанційне навчання у Волинському національному університеті імені Лесі Українки, наказів ректора.

^{2/} *Методи та форми контролю:* ДС – дискусія, ДБ – дебати, Т – тести, ТР – тренінг, РЗ/К – розв’язування задач/кейсів, ІНДЗ/ІРС – індивідуальне завдання/індивідуальна робота здобувача освіти, РМГ – робота в малих групах, МКР/КР – модульна контрольна робота/ контрольна робота, Р – реферат, аналітичне есе, УО – усне опитування тощо.

6. Завдання для самостійного опрацювання

Таблиця 3

№	ТЕМИ	К-ть годин
Змістовий модуль 1. Арттерапія як сучасний метод інтеграції дітей у закладах інклюзивної освіти		
1	ТЕМА 1. Історія розвитку та становлення арттерапії. Створити презентацію до теми.	10
2	ТЕМА 2. Структурні та функціональні характеристики арттерапії. Скласти 20 тестових завдань з теми різного рівня складності.	10
3	ТЕМА 3. Найпоширеніші напрямки та види арттерапії. Створити кроссенс «Основні напрямки арттерапії».	10
4	ТЕМА 4. Психологічні механізми і теорії арттерапії. Скласти 20 тестових завдань з теми різного рівня складності.	5
5	ТЕМА 5. Арттерапевтичний простір Створити фотоколаж прикладів арттерапевтичного простору	8
Змістовий модуль 2. Психолого-корекційні механізми арттерапії		
6	ТЕМА 6. Діагностичні можливості арттерапії. Записати відео спроби діагностування.	10
7	ТЕМА 7. Робота з малюнком в індивідуальному і груповому режимі. Використання арттерапії із створенням власного твору з аналізом і обговоренням з учасниками заходу.	10
8	ТЕМА 8. Використання проективних оздоровчих методи. Використання арттерапії із використанням оздоровчих методик: аналіз і обговорення з учасниками заходу.	10
9	ТЕМА 9. Арттерапія дітей з особливими освітніми потребами. Скласти 20 тестових завдань з теми різного рівня складності.	10
10	ТЕМА 10. Діагностичні можливості арттерапії. Використання арттерапії із створенням власного твору з аналізом і обговоренням з учасниками заходу.	5
РАЗОМ:		88

7. Індивідуальне науково-дослідне завдання

Індивідуальне науково-дослідне завдання – це вид науково-дослідної роботи здобувача освіти, яка містить результати дослідницького пошуку, відображає певний рівень його навчальної компетентності.

Мета науково-дослідного завдання: самостійне вивчення частини програмового матеріалу, систематизація, узагальнення, закріплення та практичне застосування теоретичних знань із ОК, удосконалення навичок самостійної науково-дослідної діяльності.

Вид – науково-практичний проєкт: створення інтерактивного посібника у програмі Canva «Арттерапія як сучасний метод інтеграції дітей у закладах інклюзивної освіти».

Опис посібника: до кожної теми підготувати систему інтерактивних карток та завдань до кожної теми:

1. Ігри із будівельним матеріалом.
2. Квітковотерапія: ароматерапія, кольоротерапія і естетотерапія).
3. Кольоротерапія – вплив на емоційно-вольову сферу психіки дитини.
4. Сміхотерапія – ефективний метод у психотерапевтичній практиці.
5. Оздоровлення водою та сіллю – психотерапевтичне позбавлення напруження.
6. Використання інноваційних оздоровчих технологій:
 - a. казкотерапія;
 - b. сендплей (піскотерапія);
 - c. манкотерапія;
 - d. лялькотерапія;
 - e. танцювально-рухова терапія;
 - f. ізотерапія;
 - g. логоритміка;
 - h. звукотерапія та дзвонотерапія;
 - i. вокалотерапія;
 - j. музикомалювання;
 - k. гра на дитячих шумових і музичних інструментах і ритмічна декламація;
 - l. метафоричні асоціативні картки;
 - m. робота з малюнком і глиною;
 - n. бібліотерапія;
 - o. драматерапія.

Критерії оцінювання ІНДЗ

Таблиця 4

Максимальна к-ть балів	Критерії оцінювання роботи
4 балів	Актуальність обраної проблеми
4 бала	Якість розробленого посібника
6 бала	Якість, чіткість, повнота кількісної обробки отриманих даних та аналізу результатів інтерактивних карт
4 балів	Творчий підхід до виконання ІНДЗ
2 балів	Якість оформлення роботи
20 балів	Разом

IV. Політика оцінювання

Оцінювання знань здобувачів освіти з ОК «Арттерапевтичні технології в закладах інклюзивної освіти» здійснено на основі результатів поточного контролю знань відповідно до Положення про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів освіти

Волинського національного університету імені Лесі Українки від 28.06.2022 р. (URL: <https://v.gd/DgfFFL>) за **100-бальною шкалою**. Об'єктом оцінювання знань здобувачів освіти є програмовий матеріал з ОК.

Поточний контроль здійснено під час проведення практичних занять і має за мету перевірку рівня підготовленості здобувачів освіти до виконання конкретної роботи. Поточний контроль реалізовано в різних формах, зокрема опитування, виступи на практичних заняттях, експрес-контроль, перевірка результатів виконання різноманітних індивідуальних науково-дослідних завдань, контроль засвоєння того навчального матеріалу, який заплановано на самостійне опрацювання здобувачем, тощо. Максимальний бал за кожен з форм роботи визначено у *таблиці 2* силабуса освітнього компонента. Здобувачі вищої освіти мають виконувати та надавати викладачеві виконані завдання до кожного практичного заняття в день його проведення, відповідно до розкладу. Результат самостійної роботи здобувачів освіти оцінено на практичних заняттях із відповідної теми.

Залік викладач виставляє за результатами поточної роботи здобувача освіти без планування, проведення модульних контрольних робіт за умови, що здобувач освіти виконав ті види навчальної роботи, які визначено силабусом ОК (оцінювання за шкалою від 0 до 100).

У випадку, якщо здобувач освіти не відвідував окремі аудиторні заняття (з поважних причин), на консультаціях він має право відпрацювати пропущені заняття та добрати ту кількість балів, яку було визначено на пропущені теми. У дату складання заліку викладач записує у відомість суму поточних балів, які здобувач освіти набрав під час поточної роботи.

У разі, якщо здобувач освіти протягом поточної роботи набрав менше як 60 балів, він складає залік під час ліквідації академічної заборгованості. У цьому випадку бали, набрані під час поточного оцінювання будуть анульовано. Максимальна кількість балів на залік під час ліквідації академічної заборгованості, як правило, 100.

Політика щодо деделайнів та перескладання. Перескладання будь-яких видів робіт, передбачених силабусом ОК, з метою підвищення оцінки не дозволено. Здобувач освіти може додатково скласти на консультаціях із викладачем ті теми, які він пропустив протягом семестру (з поважних причин), таким чином покращивши свій результат рівно на ту суму балів, яку було виділено на пропущені теми. Перескладання відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний). Повторне складання заліку допускається не більше як два рази: один раз – викладачеві, другий – комісії, яку створює декан факультету.

Політика щодо академічної доброчесності. Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); посилення на джерела інформації в разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної освітньої (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі здобувача освіти є підставою для її незарахування, незалежно від масштабів плагіату чи обману. Списування під час контрольних та самостійних робіт, екзамену – заборонені (зокрема, з використанням мобільних девайсів). Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. У випадку таких подій – реагування відповідно до «Кодексу академічної доброчесності Волинського національного університету імені Лесі Українки» (URL: <https://v.gd/FJ6BHO>).

Політика щодо відвідування. Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, навчання за програмою подвійного диплома, з

використанням елементів дуальної форми здобуття освіти, міжнародне стажування) навчання може відбуватись за індивідуальним графіком, в онлайн режимі (за погодженням із деканом факультету).

Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній та/або інформальній освіті, здійснено на добровільній основі та передбачає підтвердження того, що здобувач досяг результатів навчання, передбачених ОПП, за якою він навчається. Визнанню можуть підлягати такі результати навчання, отримані в неформальній освіті, які за тематикою, обсягом вивчення та змістом відповідають і освітньому компоненту в цілому, і його окремому розділу, темі (темам), індивідуальному завданню, курсовій роботі (проекту), контрольній роботі тощо, які передбачені програмою (силабусом) ОК. Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній та/або інформальній освіті, відбувається в семестрі, що передує семестру початку вивчення освітнього компонента, або першого місяця від початку семестру, враховуючи ймовірність непідтвердження здобувачем результатів такого навчання (Положення про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у ВНУ імені Лесі Українки <https://vnu.edu.ua/uk/normativno-pravova-baza>).

V. Підсумковий контроль

Оцінювання знань здобувачів освіти здійснено під час *поточного контролю* за результатами виконання тих видів робіт, які передбачені силабусом освітнього компонента «Арттерапевтичні технології в закладах інклюзивної освіти» в діапазоні від 0 до 100 балів. Мінімальна позитивна кількість балів – 60.

Здобувач освіти може додатково скласти на консультаціях із викладачем ті теми, які він пропустив протягом семестру (з поважних причин), таким чином покращивши свій результат рівно на ту суму балів, яку було виділено на пропущені теми. У дату складання заліку викладач записує у відомість суму поточних балів, які здобувач освіти набрав під час поточної роботи (шкала від 0 до 100 балів).

У випадку, якщо здобувач освіти набрав менше ніж 60 балів, він складає залік під час ліквідації академічної заборгованості. У цьому випадку бали, набрані під час поточного оцінювання, анулюються. Максимальна кількість балів під час ліквідації академічної заборгованості з заліку – 100.

Орієнтовний перелік питань, котрі виносяться на залік:

1. Арттерапія як засіб саморозвитку дитячої особистості.
2. Історичний огляд застосування різних видів мистецтва для лікування та корекції.
3. Теорії арттерапії.
4. Сучасна історія розвитку арттерапії.
5. Поняття «арттерапія».
6. Основні цілі, завдання та функції арттерапії в спеціальній освіті.
7. Специфіка та переваги застосування арт-терапевтичного підходу в спеціальній освіті.
8. Компенсаторна та ізоляційна арттерапії.
9. Сублімаційний механізм арттерапії.
10. Арттерапія як педагогічні, соціальні та соціальні технології роботи з дітьми з особливими освітніми потребами в спеціальній освіті.
11. Підходи до вивчення дитини з особливими освітніми потребами в артпедагогічному та арттерапевтичному процесі.
12. Робота з малюнком і глиною.
13. Музикотерапія.
14. Бібліотерапія.

15. Драматерапія.
16. Казкотерапія: можливості та прийоми роботи з казкою.
17. Метафоричні асоціативні картки.
18. Орігами – відносно новий напрямок у арттерапії.
19. Використання лялькотерапії як напряму арттерапії в корекційній роботі з дітьми, які мають проблеми у розвитку.
20. Роль педагога в розвитку дитини з особливими освітніми потребами засобами артпедагогіки.
21. Артпедагогічні технології в роботі з сім'єю, що має дитину з особливими освітніми потребами.
22. Особистісна готовність арттерапевта.
23. Вимоги до арттерапевтичного кабінету.
24. Арттерапевтична робота в індивідуальному та груповому форматі.
25. Арттерапія в роботі з дітьми з особливими освітніми потребами.
26. Види арттерапії, їх корекційний та терапевтичний вплив.
27. Психотерапевтичні можливості арттерапії.
28. Основні фактори психотерапевтичного впливу в арттерапії.
29. Психотерапевтичні можливості роботи з ляльками: пальчикові ляльки, маріонетки тощо.
30. Показання та протипоказання для використання арттерапевтичних технік при роботі з дітьми з особливими освітніми потребами.
31. Особливості вибору художніх матеріалів.
32. Діагностика емоційного стану за кольором.
33. Діагностичний потенціал і можливості арттерапевтичних технік у роботі з дітьми з особливими освітніми потребами.
34. Робота з глиною і пластиліном в індивідуальній та груповій арттерапії (цілі, специфіка роботи з матеріалом, варіанти роботи).
35. Проективний малюнок та особливості його застосування.

VI. Шкала оцінювання

Оцінювання знань здобувачів освіти під час аудиторних занять

Таблиця 5

Кількість балів	Критерії оцінювання навчальних досягнень
8 балів	Оцінюється відповідь здобувача освіти, який повним обсягом володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи водночас обов'язкову та додаткову літературу, вільно послуговується науковою термінологією, наводить аргументи на підтвердження власних думок, здійснює аналіз та робить висновки
6 балів	Оцінюється відповідь здобувача освіти, який достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає, в основному розкриває зміст теоретичних запитань і практичних завдань, використовуючи водночас обов'язкову літературу, послуговується науковою термінологією. Однак при висвітленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки
4 бали	Оцінюється відповідь здобувача освіти, який не володіє навчальним матеріалом у достатньому обсязі, фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає окремі питання освітнього компонента, не розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань
2 бали	Оцінюється відповідь здобувача освіти, який не в змозі викласти зміст більшості питань теми та курсу, володіє навчальним матеріалом на рівні розпізнавання явищ, допускає істотні помилки, відповідає на запитання, що

	потребують однослівної відповіді
0 балів	Оцінюється відповідь здобувача освіти, який не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його висвітлити, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань

Шкала оцінювання знань здобувачів освіти з освітніх компонентів, де формою контролю є залік

Таблиця 6

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка
90–100	Зараховано
82–89	
75–81	
67–74	
60–66	
1–59	Незараховано (необхідне перескладання)

VI. Рекомендована література

Основна:

1. Арт-терапія. Інноваційні психологічні технології / під ред. О. Тіунової. Вип. 6. Київ; Львів; Тернопіль: ЕЕАТА, 2019. 224 с.
2. Арт-терапія: методичні вказівки до проведення практичних занять та самостійної роботи з дисципліни для студентів денної та заочної форми навчання напряму підготовки 6.030103 «Практична психологія» / уклад. Березовська Л.І., Ямчук Т.Ю. Мукачево: МДУ, 2018. 32 с.
3. Галіцина Л. Корекція страхів (цикл занять методами арттерапії) // Психолог-2015
4. Колісник О. Знайома незнайомка – арт-терапія // Психолог. К., 2013, № 22, с. 22–25.
5. Мацюк З., Фенко М. Ефективність арттерапевтичних технологій у дошкільному інклюзивному середовищі // «Європейські та світові вектори розвитку освіти в Україні»: колективна монографія. 2022.
6. Практикум з арт-терапії: навч.-метод. посібник. Ч. 1. Львів : ЛьвДУВС, 2020. 232 с.
7. Станішевська В.І. Можливості арт-терапії в подоланні внутрішньо особистісного конфлікту у підлітків. Психологічний журнал / Ред. Сафін О.Д. Умань, 2020, Вип. № 4, с. 47-54.

Додаткова:

8. Коробко С., Коробко О. Робота психолога з молодшими школярами. К., 2006.
9. Мацюк З. Арт-терапевтичні технології у системі роботи з подолання порушень мовлення дітей дошкільного віку. Освіта дітей раннього та дошкільного віку в Україні: сучасний стан і перспективи розвитку: Матер. I Міжнар. наук.-практ. конференції. (10-12 червня 2021 р.) / за заг. ред. О.С. Семенова. Луцьк: ФОП Іванюк В.П., 2021. С. 90–93.
10. Мацюк З. Імідж-терапія – ресурсно-витратний вид казкотерапії у роботі корекційного педагога. Матеріали Всеукр. наук.-практ. Конференції «Сучасні теоретичні й прикладні контексти спеціальної та інклюзивної освіти». 11-12 травня 2021 р. Луцьк, 2021.
11. Мацюк З., Головатчик О. LEGO-технології в спеціалізованих закладах освіти. Актуальні проблеми педагогічної освіти: європейський і національний вимір : Матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції (12-15 жовтня 2020 року / за заг. ред. В.З. Антонюка. Луцьк : ФОП Іванюк В. П., 2020. С. 229-231.
12. Мацюк З., Гриневич А. Казкотерапія – інноваційна оздоровча технологія для дітей з особливими освітніми потребами. Актуальні проблеми педагогічної освіти : європейський і національний вимір: Матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції (12-15 жовтня 2020 року) / за заг. ред. В.З. Антонюка. Луцьк : ФОП Іванюк В. П., 2020. С. 231-233.

13. Мацюк З., Грицак О., Тарасюк Т. Лікування казкою як засіб оздоровлення дітей з особливими потребами // Актуальні проблеми педагогічної освіти: європейський і національний вимір. Матер. V Міжнар. науково-практичної конференції (12-15 жовтня 2020 року / за заг. ред. В.З. Антонюка. Луцьк : ФОП Іванюк В. П., 2020. С. 233-235.

14. Мацюк З., Сіліч С., Скороход А. Інтегрований розвиток дітей з особливими потребами засобами казкотерапії. Матеріали Всеукр. наук.-практ. Конференції «Сучасні теоретичні й прикладні контексти спеціальної та інклюзивної освіти». 11-12 травня 2021 р. Луцьк, 2021.

15. Мацюк З., Фенко М. (2022). Інноваційні методи розвитку комунікативних здібностей дітей дошкільного віку в інклюзивно-реабілітаційних центрах. *Acta Pedagogica Volynienses*, 2/2022.

16. Турищева Л.В. Психологія кольорів // Шкільному психологу усе для роботи. К., 2015, № 4, с. 36–39.

17. Fenko, M., Matsiuk, Z. & Kułak, M. T. (2021). Synergetyczny system etykiety mowy przyszłych pedagogów. *Acta Paedagogica Volynienses*, 1, 3–9, doi: <https://doi.org/10.32782/apv/2021.1.1>

18. Matsiuk Z., Fenko M. Sand play: Speech Development of Preschool Children. *Actual Problems of Science and Education APSE*. 2017. Held in Budapest on 29th of January 2017.

Інтернет-ресурси:

19. Коваль Л.В., Компанець Н.М., Лапін А.В., Квітка Н.О., Луценко І.В. Особлива дитина в інклюзивному дошкільному навчальному закладі. К.: 2018. 367 с. Режим доступу: <http://lib.iitta.gov.ua/711769/>